

ПРАВОВІ ЗАСАДИ НОРМОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ АДВОКАТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Постановка проблеми. З ухваленням 24 серпня 2023 року Закону України «Про правотворчу діяльність» (що набрав чинності 20 вересня 2023 року, проте не введений у дію з огляду на дію правового режиму воєнного стану в Україні) у громадянського суспільства виникає значна кількість зауважень до регулювання цим нормативно-правовим актом окремих питань, які стосуються предмета правового регулювання, принципів правотворчої діяльності та визначення кола суб'єктів правотворчої діяльності. Серед них з-поміж заінтересованих осіб виокремлено «органи професійного самоврядування, саморегулівні організації» (п. 5 ч. 5 ст. 4 Закон України «Про правотворчу діяльність»), які відповідно до положень цього закону не належать ні до суб'єктів правотворчої діяльності, ні до суб'єктів правотворчої ініціативи, проте як заінтересовані особи можуть ініціювати підготовку проєктів нормативно-правових актів, брати участь у публічних консультаціях та здійснювати лобістську діяльність [1].

Такий підхід законотворця зовсім не узгоджено з усталеною у правовій доктрині позицією щодо розуміння сутності та змісту правотворчості. Адже в теорії права серед учених домінує думка, що в демократичних державах суб'єктом правотворчості також виступає громадянське суспільство. Зокрема, Н. Оніщенко характеризує правотворчість як двоєдину діяльність громадянського суспільства та правотворчих органів [2, с. 20], наголошуючи на провідній ролі саме громадянського суспільства в сучасних правотворчих процесах [2, с. 23]. Н. Клещенко стверджує, що в демократичних державах громадянське суспільство та його інститути можуть брати участь у правотворчому процесі, формулювати необхідні для правового регулювання потреби, що істотно збагачує правотворчий процес, дає змогу оптимізувати правове регулювання та підвищити рівень легітимності [3, с. 233], адже «формування права – це складне багатоаспектне соціальне явище, визначене взаємодією об'єктивних умов і суб'єктивних чинників» [4, с. 74].

М. Козюбра визначає правотворчість як складову загального процесу правотворення і «особливий вид діяльності, притаманний спеціально уповноваженим органам, із формування, зміни або скасування правових норм, в основі яких лежать потреби та інтереси людей» [5, с. 192]. Причому, на його думку, «це справа насамперед професіоналів, до яких державні чиновники і депутати досить часто не належать» [5, с. 193]. Відтак серед суб'єктів правотворчості М. Козюбра виокремлює як державні, так і недержавні організації, які за певних обставин також можуть бути суб'єктами правотворчості [5, с. 197]. До них він відносить, зокрема, й адвокатів, які здійснюють професійне самоврядування і для забезпечення своєї професійної діяльності створюють корпоративні норми, що містять правила поведінки, обов'язкові для дотримання у межах цієї корпорації [5, с. 197].

Цілком погоджуючись з думками учених, вважаємо, що особливим видом правотворчості недержавних організацій є саме корпоративна нормотворчість. Одним із її різновидів є саме нормотворчість органів адвокатського самоврядування.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідження питання нормотворчої діяльності органів адвокатського самоврядування передбачає аналіз напрацювань, присвячених проблематиці правотворчості у загальній теорії права. Зокрема, це праці Н. Клещенко, М. Козюбри, Р. Ляшенко, Н. Оніщенко, Н. Пархоменко та ін. Окремі аспекти нормативного регулювання адвокатської діяльності досліджено у працях Н. Бакаянової, Т. Вільчик, В. Заборовського, О. Святоцького та ін. Нормативно-правову основу зазначеного дослідження становлять закони України «Про правотворчу діяльність», «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та корпоративні акти органів адвокатського самоврядування України.

Метою цієї статті є аналіз правових засад здійснення нормотворчої діяльності органами адвокатського самоврядування України.

Основні результати дослідження. У Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», зокрема у розділі VII «Адвокатське самоврядування», визначено структуру, принципи організації та діяльності органів адвокатського самоврядування, якими є: Національна асоціація адвокатів України, конференція адвокатів регіону (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя), ради адвокатів регіону (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя), Рада адвокатів України, з'їзд адвокатів України [6].

Аналізуючи завдання органів адвокатського самоврядування, закріплені у ст. 44 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі – Закону), варто звернути увагу на такі з них, як: забезпечення незалежності адвокатів, захист від втручання у здійснення адвокатської діяльності (п. 1 ч. 1 ст. 44 Закону); підтримання високого професійного рівня адвокатів (п. 2 ч. 1 ст. 44 Закону); створення сприятливих умов для здійснення адвокатської діяльності (п. 4 ч. 1 ст. 44 Закону) [6] та ін. На нашу думку, реалізація завдань, визначених спеціальним законом, неможлива без наділення органів адвокатського самоврядування нормотворчими повноваженнями. Адже незалежність інституту адвокатури безпосередньо пов'язана з автономією щодо регулювання внутрішніх процесів адвокатської діяльності, а наділення органів адвокатського самоврядування правом видавати акти, що містять норми права, визначає їх компетенцію і спроможність здійснювати регулятивний та охоронний вплив всередині інституту адвокатури, здатність формувати професійні стандарти.

На думку В. Риндюка, норми права, що дають змогу корпорації регулювати свою поведінку самостійно, визначати напрями та межі корпоративного правового регулювання, які містяться у локальних нормативних актах, є корпоративними [7, с. 16]. Нормотворчість недержавних об'єднань автор визначає як корпоративну нормотворчість [7, с. 30].

С. Соляр виокремлює загальні ознаки корпоративних норм: корпоративні норми, як і правові, регулюють типові ситуації або відносини, тобто мають регулятивний характер; корпоративні норми характеризуються багаторазовим їх використанням; вони поширюють свою дію на невизначених осіб; видаються у письмовій формі уповноваженим на те органом; мають загальнообов'язковий та вольовий характер [8, с. 84].

Корпоративна нормотворчість суб'єктів адвокатського самоврядування полягає у прийнятті й затвердженні нормативних актів, які регулюють внутрішню діяльність суб'єктів адвокатської діяльності. Ці нормативні акти спрямовані на забезпечення внутрішньої організації та функціонування адвокатської спільноти, забезпечення високих професійних стандартів, захист прав та інтересів клієнтів, підтримання дисциплінарної політики серед суб'єктів адвокатської діяльності.

Головними суб'єктами корпоративної нормотворчості в цьому контексті є органи адвокатського самоврядування.

Національна асоціація адвокатів України (далі – НААУ) об'єднує всіх адвокатів і нормативно забезпечує діяльність інституту адвокатури шляхом створення обов'язкових до виконання правил поведінки, закріплених у відповідних корпоративних нормах. О. Каденко нормотворчість НААУ визначає «як передбачену законом самоврядну діяльність органів адвокатського самоврядування зі створення, зміни та припинення норм права, що регулюють правовідносини у сфері адвокатського самоврядування та здійснення адвокатської діяльності, є обов'язковими для виконання та забезпечуються заходами дисциплінарного характеру» [9, с. 344]. Вважаємо таку позицію дискусійною з огляду на те, що органи адвокатського самоврядування включають ширший перелік суб'єктів, адже в контексті цього визначення акцент зроблено на функції самоврядування, яка включає регулювання діяльності адвокатів. Крім того, НААУ не є самостійним суб'єктом нормотворчої діяльності в системі органів адвокатського самоврядування, адже акти НААУ обов'язково затверджуються рішеннями Ради адвокатів України.

Відповідно до положень Закону органи адвокатського самоврядування приймають нормативні акти у формі рішень. Зокрема, ці рішення ухвалюються конференцією адвокатів регіону (ч. 6 ст. 47 Закону), радою адвокатів регіону (ч. 5 ст. 48 Закону), з'їздом адвокатів України (ч. 8 ст. 54 Закону), Радою адвокатів України (ч. 6 ст. 55 Закону).

Крім того, до корпоративних актів, що регулюють діяльність адвокатів, адвокатських об'єднань, органів адвокатського самоврядування, належать: статут Національної асоціації адвокатів України

(п. 2 ч. 7 ст. 54 Закону), Правила адвокатської етики (п. 3 ч. 7 ст. 54 Закону), положення про Раду адвокатів України, положення про Вищу кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури, положення про Вищу ревізійну комісію адвокатури (п. 4 ч. 7 ст. 54 Закону).

Про обов'язковість рішень органів адвокатського самоврядування зазначено у ст. 62 Правил адвокатської етики, а саме: «Адвокат зобов'язаний дотримуватись загальнообов'язкових рішень органів адвокатського самоврядування, прийнятих у межах їх компетенції»; «Рішення органів адвокатського самоврядування, прийняті в межах їхньої компетенції, є обов'язковими до виконання адвокатськими бюро та адвокатськими об'єднаннями» [10]. У п. 8 розділу V Положення про Раду адвокатів України, перелік суб'єктів для яких рішення Ради адвокатів України є обов'язковими до виконання, більш розширений. Крім адвокатських бюро та об'єднань, їх зобов'язані виконувати адвокати, регіональні органи адвокатського самоврядування, а також органи державної влади та органи місцевого самоврядування у межах реалізації публічних функцій, їх територіальні органи, підприємства, установи та організації всіх форм власності та громадяни [11].

Видання органами адвокатського самоврядування рішень на підставі спеціального закону та їх обов'язковість у інституційному середовищі адвокатів забезпечують внутрішнє регулювання корпоративними нормами функціонування інституту адвокатури. Стосовно рішень органів адвокатського самоврядування ці локальні нормативні акти встановлюють правила та стандарти професійної поведінки адвокатів, внутрішню організацію та функціонування адвокатської спільноти, що базуються на загальноприйнятих юридичних принципах і нормах, встановлених міжнародним та національним законодавством.

Корпоративними актами органів адвокатського самоврядування є: Статут НААУ; положення про органи адвокатського самоврядування та регламенти, що визначають їх правовий статус, правила та процедури щодо їх організації та функціонування; кодекси та рекомендації, ухвалені міжнародними й регіональними асоціаціями та товариствами адвокатів; етичні правила; рішення загальних зборів (конференцій); інструкції, що затверджуються наказами НААУ та Ради адвокатів України; рішення, що приймаються з конкретних питань, які регулюють внутрішню адвокатську діяльність або стосуються певних аспектів адвокатської практики (приміром, Порядок підвищення кваліфікації адвокатів України [12]); роз'яснення до рішень Ради адвокатів України, які є невід'ємною складовою цих рішень, оскільки приймаються як додатки до останніх (приміром, Про стаж роботи у галузі права для осіб, що отримали вищу юридичну освіту [13]) тощо.

Проаналізувавши статистичну звітність органів адвокатського самоврядування за I та III квартали 2023 року, слід зазначити таке: у I кварталі 2023 року Рада адвокатів України провела 5 засідань, прийняла 21 рішення та 1 рішення скасувала [14]; у III кварталі 2023 року Рада адвокатів України провела 2 засідання та прийняла 34 рішення [15]. Переважна більшість цих рішень стосуються удосконалення процедурних питань функціонування інституту адвокатури в умовах воєнного стану.

Як зазначає Н. Пархоменко, наразі постала нагальна потреба визначення нових векторів подальшого розвитку інституту адвокатури, що зумовлено війною, низкою внутрішніх ризиків, погіршенням соціально-економічних показників у країні, трансформацією правової системи стосовно створення нормативної бази, а також організаційного та матеріально-фінансового забезпечення обов'язкової професійної підготовки та перепідготовки українських адвокатів [16, с. 284].

Ці корпоративні акти забезпечують нормативну базу для регулювання адвокатської діяльності, зміцнення професійних стандартів, формування ефективних механізмів функціонування органів адвокатського самоврядування, а також встановлюють загальноприйняті стандарти поведінки в інституційному середовищі вітчизняної адвокатури.

Висновки. Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що органи адвокатського самоврядування наділені нормотворчими повноваженнями щодо прийняття рішень на підставі Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» і положень про органи адвокатського самоврядування. Корпоративними актами органів адвокатського самоврядування є: Статут НААУ; положення про органи адвокатського самоврядування; регламенти; кодекси; рекомендації, ухвалені міжнародними й регіональними асоціаціями та товариствами адвокатів; етичні правила; рішення та роз'яснення до цих рішень тощо.

Органи адвокатського самоврядування ухвалюють рішення, спрямовані на забезпечення реальної незалежності професійної діяльності адвокатів. Вони не уповноважені на виконання функцій держави, проте здійснюють публічно-правову діяльність як інститут громадянського суспільства.

Оскільки Закон України «Про правотворчу діяльність» є первинним і системно регулює сферу відносин у сфері правотворчості, доцільно внести зміни до ч. 2 ст. 4 Закону щодо доповнення переліку суб'єктів правотворчої діяльності: а саме, п. 11 ч. 2 ст. 4 Закону України «Про правотворчу діяльність» доповнити словами «державні та недержавні організації». У контексті проведеного дослідження одними із таких недержавних суб'єктів, що наділені нормотворчими повноваженнями, є органи адвокатського самоврядування, які ухвалюють корпоративні акти у формі рішень. Відповідно «недержавні організації» мають бути включені до суб'єктів правотворчої діяльності та правотворчої ініціативи.

Список використаних джерел

1. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24.08.2023 № 3354-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text> (дата звернення: 15.03.2024 р.)
2. Оніщенко Н. М. Правотворчість: проблеми сьогодення. *Альманах права*. 2022. Вип. 14. С. 20–26.
3. Клещенко Н. О. Правотворча діяльність у повоєнний період: виклики та перспективи. *Альманах права*. 2022. Вип. 13. С. 231–235.
4. Ляшенко Р. Д. Правова аргументація у сфері правотворчості. *Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского*. Серия: Юридические науки. Том. 25 (65) № 2. Симферополь, 2012. С. 74–79.
5. Загальна теорія права: підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри. Київ: Ваіте, 2015. 392 с.
6. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата звернення: 14.03.2024)
7. Риндюк В. І. Нормотворча діяльність: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Київ: КНЕУ, 2009. 162 с.
8. Соляр С. Корпоративна нормотворчість інститутів громадянського суспільства. *Вісник Академії правових наук*. 2010. № 4. С. 80–87.
9. Каденко О. О. До питання нормотворчої діяльності Національної асоціації адвокатів України. *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє*: матер. XI Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 12 листопада 2021 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.) та ін. Одеса: Фенікс, 2021. С. 343–348.
10. Правила адвокатської етики: ВКДКА, З'їзд адвокатів України; Правила від 17.11.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0003418-12#n4> (дата звернення: 20.03.2024)
11. Положення про Раду адвокатів України: ВКДКА; Положення, Витяг від 17.11.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001418-12#n4> (дата звернення: 20.03.2024)
12. Про затвердження у новій редакції Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України: Рада адвокатів України; Рішення від 03.07.2021 р. № 63. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr063871-21#Text> (дата звернення: 21.03.2024)
13. Про стаж роботи у галузі права для осіб, що отримали вищу юридичну освіту: Додаток № 1 до рішення Ради адвокатів України № 227 від 27 вересня 2013 року. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/rozyasnennya/2013.09.27-rozyasnennya-227.pdf> (дата звернення: 21.03.2024)
14. Статистична звітність Ради адвокатів України (секретаріату РАУ, НААУ) за I квартал 2023 року. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/news/zvity/RAU_I_2023.pdf (дата звернення: 21.03.2024)
15. Статистична звітність Ради адвокатів України (секретаріату РАУ, НААУ) за III квартал 2023 року. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/news/samovryaduvannya/RAU_%D0%86%D0%86%D0%86_2023.pdf (дата звернення: 21.03.2024)
16. Пархоменко Н. М. Парадигма правового регулювання в Україні: змістово-інструментальні виміри: монографія. Київ: Парламентське видавництво, 2023. 320 с.

References

1. Pro pravotvorchu diialnist: Zakon Ukrainy vid 24.08.2023 r. № 3354-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text> (data zvernennia: 15.03.2024 r.)
2. Onishchenko N. M. Pravotvorchist: problemy sohodennia. *Almanakh prava*. 2022. Vyp. 14. S. 20–26.
3. Kleshchenko N. O. Pravotvorcha diialnist u povoiennyi period: vyklyky ta perspektyvy. *Almanakh prava*. 2022. Vyp. 13. S. 231–235.

4. Liashenko R. D. Pravova arhumentatsiia u sferi pravotvorchosti. *Uchenye zapysky Tavrycheskoho natsyonalnoho unyversyteta ym. V. Y. Vernadskoho*. Seryia: Yurydycheskye nauky. Tom. 25 (65) № 2. Symferopol, 2012. S. 74–79.
5. Zahalna teoriia prava: pidruchnyk / Za zah. red. M.I. Koziubry. Kyiv: Vaite, 2015. 392 s.
6. Pro advokaturu ta advokatsku diialnist: Zakon Ukrainy vid 05.07.2012 r. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (data zvernennia: 14.03.2024)
7. Ryndiuk V. I. Normotvorcha diialnist: navch.-metod. posib. dlia samost. vyvch. dysts. Kyiv: KNEU, 2009. 162 s.
8. Soliar S. Korporatyvna normotvorchist institutiv hromadianskoho suspilstva. *Visnyk Akademii pravovykh nauk*. 2010. № 4. S. 80–87.
9. Kadenko O. O. Do pytannia normotvorchoi diialnosti Natsionalnoi asotsiatsii advokativ Ukrainy. *Advokatura: mynule, suchasnist ta maibutnie*: mater. XI Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Odesa, 12 lystopada 2021 r.) / redkol.: N. M. Bakaianova (hol.) ta in. Odesa: Feniks, 2021. S. 343–348.
10. Pravyla advokatskoi etyky: VKDKA, Zizd advokativ Ukrainy; Pravyla vid 17.11.2012 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0003418-12#n4> (data zvernennia: 20.03.2024)
11. Polozhennia pro Radu advokativ Ukrainy: VKDKA; Polozhennia, Vytiah vid 17.11.2012 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001418-12#n4> (data zvernennia: 20.03.2024)
12. Pro zatverdzhennia u novii redaktsii Poriadku pidvyshchennia kvalifikatsii advokativ Ukrainy: Rada advokativ Ukrainy; Rishennia vid 03.07.2021 r. № 63. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr063871-21#Text> (data zvernennia: 21.03.2024)
13. Pro stazh roboty u haluzi prava dlia osib, shcho otrymaly vyshchu yurydychnu osvitu: Dodatok № 1 do rishennia Rady advokativ Ukrainy № 227 vid 27 veresnia 2013 roku. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/rozyasnennya/2013.09.27-rozyasnennya-227.pdf> (data zvernennia: 21.03.2024)
14. Statystychna zvitnist Rady advokativ Ukrainy (sekretariatu RAU, NAAU) za I kvartal 2023 roku. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/news/zvity/RAU_I_2023.pdf (data zvernennia: 21.03.2024)
15. Statystychna zvitnist Rady advokativ Ukrainy (sekretariatu RAU, NAAU) za III kvartal 2023 roku. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/news/samovryaduvannya/RAU_%D0%86%D0%86%D0%86_2023.pdf (data zvernennia: 21.03.2024)
16. Parkhomenko N. M. Paradyhma pravovoho rehuliuвання v Ukraini: zmistovo-instrumentalni vymiry: monohrafiia. Kyiv: Parlamentske vydavnytstvo, 2023. 320 s.

Бойко М. М. Правові засади нормотворчої діяльності органів адвокатського самоврядування

Особливим видом правотворчості недержавних організацій є саме корпоративна нормотворчість. Одним із її різновидів є нормотворчість органів адвокатського самоврядування. Корпоративними актами органів адвокатського самоврядування є: Статут НААУ; положення про органи адвокатського самоврядування; регламенти; кодекси; рекомендації, ухвалені міжнародними й регіональними асоціаціями та товариствами адвокатів; етичні правила; рішення та роз'яснення до цих рішень тощо.

Оскільки Закон України «Про правотворчу діяльність» є первинним і системно регулює сферу відносин у сфері правотворчості, доцільно внести зміни до ч. 2 ст. 4 Закону щодо доповнення переліку суб'єктів правотворчої діяльності. Зокрема, п. 11 ч. 2 ст. 4 Закону України «Про правотворчу діяльність» доповнити словами «державні та недержавні організації». Відповідно недержавні організації мають бути включені до суб'єктів правотворчої діяльності та правотворчої ініціативи. Такими недержавними суб'єктами, що наділені нормотворчими повноваженнями, є органи адвокатського самоврядування, які приймають корпоративні акти у формі рішень.

Ключові слова: Закон України «Про правотворчу діяльність», органи адвокатського самоврядування, корпоративна нормотворчість, корпоративні норми, рішення органів адвокатського самоврядування.

Boiko M. M. Legal basis of rule-making activity of the advocacy self-government bodies

Corporate lawmaking is a special type of lawmaking by non-governmental organizations. One of the varieties of which is rulemaking by the advocacy self-government bodies.

Corporate lawmaking by the advocacy self-government bodies consists in the adoption and approval of regulations governing the internal activities of the advocacy self-government bodies. These regulations are aimed at ensuring the internal organization and functioning of the bar community, ensuring high professional standards, protecting the rights and interests of clients, and maintaining the disciplinary policy among the subjects of the practice of law.

Decisions issued by the advocacy self-government bodies on the basis of a special law and their binding effect on the institutional environment of the bar ensure internal regulation of the functioning of the bar by corporate norms.

With regard to the decisions of the advocacy self-government bodies, these local regulations establish the rules and standards of professional conduct of advocates, the internal organization and functioning of the bar community based on generally accepted legal principles and norms established by international and national legislation

The corporate acts of the advocacy self-government bodies are: The UNBA Statute; regulations on the advocacy self-government bodies and regulations defining their legal status, rules and procedures for their organization and functioning; codes and recommendations adopted by international and regional associations and societies of attorneys; ethical rules; decisions of the general meetings (conferences); instructions approved by orders of the UNBA and the Bar Council of Ukraine; decisions made on specific issues that regulate the internal activities of the Bar or relate to certain aspects of the practice of law (e.g., the Procedure for the Advocates' Advanced Training); explanations to the decisions of the Bar Council of Ukraine, which are an integral part of these decisions, as they are adopted as annexes to the latter (e.g., On the Length of Service in the Field of Law for Persons with a Higher Legal Education), etc.

Since the Law of Ukraine «On Lawmaking» is primary and systematically regulates the sphere of relations in the field of lawmaking, it is advisable to amend Part 2 of Article 4 of the Law to supplement the list of subjects of lawmaking. In particular, paragraph 11 of Part 2 of Article 4 of the Law of Ukraine «On Lawmaking» should be supplemented with the words «state and non-governmental organizations». Accordingly, «non-governmental organizations» should be included in the list of subjects of lawmaking activities and lawmaking initiatives. Such non-governmental entities with rule-making powers are the advocacy self-government bodies that adopt corporate acts in the form of resolutions.

Key words: Law of Ukraine «On Lawmaking», advocacy self-government bodies, corporate rulemaking, corporate rules, decisions of advocacy self-government bodies.

DOI: 10.33663/2524-017X-2024-15-494-499